

KİLİS REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

*2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI OKUL
RİSK HARİTASI RAPORU*

Risk Haritası Nedir?

Sınıf/şubelerde öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını belirlemek için kullanılır.

Sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından doldurulur. Bir örneği rehberlik servisine iletilir.

'Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de "diğer" kategorisi altında rehberlik servisine bildirilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

Kilis Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak ilimizdeki 83 okulda doldurulan risk haritalarının verileri toplanmış ve analiz edilmiştir. Elde edilen sayısal veriler ise tablolar ve grafiklerle somutlaştırılmıştır.

Risk Haritası Soru Listesi

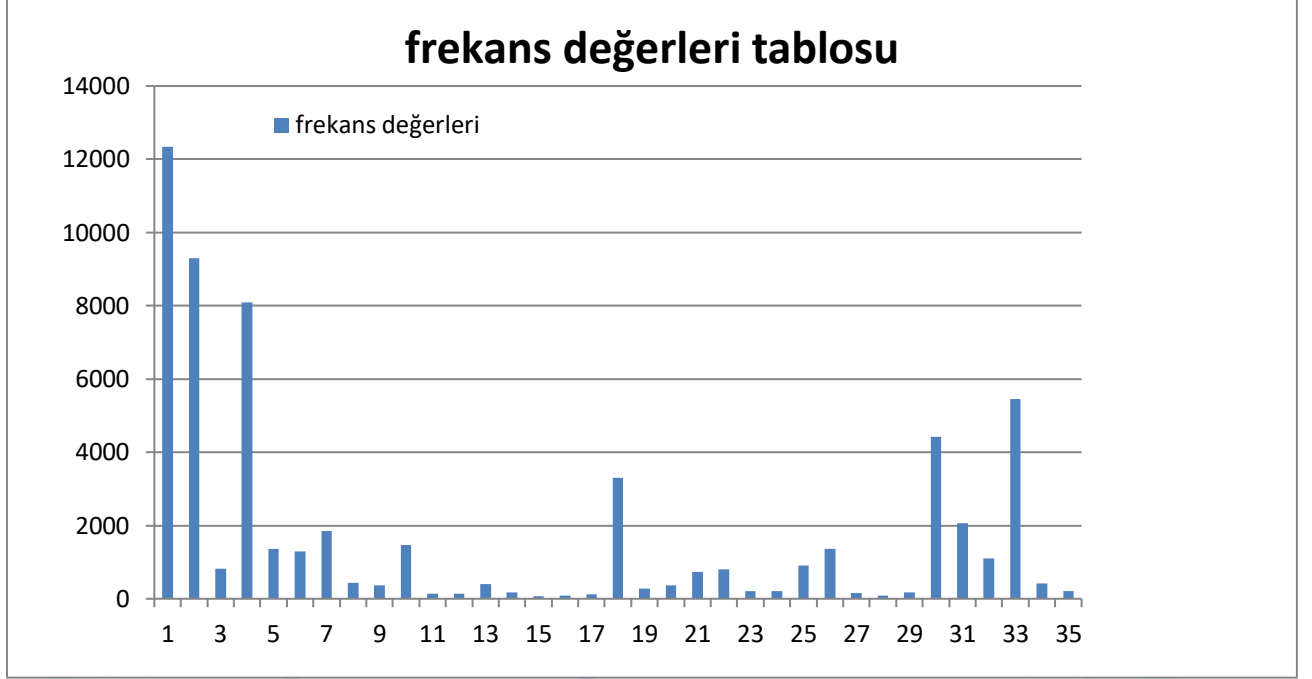
N o	Madde	N o	Madde
1	Anne en fazla ilkokul mezunu sayısı	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan
2	Baba en fazla ilkokul mezunu sayısı	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)
3	Tek çocuk olan öğrenci sayısı	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan
4	5 ve üstü kardeşi olan sayısı	22	Ailesi mevsimlik işçi olan
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	23	Aile içi şiddete maruz kalan
6	Anne ve babası boşanmış olan	24	Özel Yetenekli tanısı olan
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan
8	Yalnızca babası ile yaşayan	26	Süreğen hastalığı olan
9	Annesi hayatta olmayan	27	Ruhsal hastalığı olan
10	Babası hayatta olmayan	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan
11	Anne ve babası hayatta olmayan	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan
12	Şehit Çocuğu	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan
13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	31	Sürekli Devamsız olan
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	32	Bir işte çalışan
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	33	Akademik Başarısı Düşük
16	Sevgi Evlerinde kalan	34	Riskli akran grubuna dahil olan
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	35	Diğer
18	Ailesinde süreğen hastalığı olan		

SORUMLULUK BÖLGESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 1: Kilis İli Risk Haritası Verileri

Sıra No	Madde No	Madde	Frekans Değeri
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu sayısı	12338
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu sayısı	9302
3	4	5 ve üstü kardeşi olan sayısı	8090
4	33	Akademik Başarısı Düşük	5456
5	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	4413
6	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	3294
7	31	Sürekli Devamsız olan	2063
8	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	1850
9	10	Babası hayatta olmayan	1460
10	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	1362
11	26	Süreğen hastalığı olan	1362
12	6	Anne ve babası boşanmış olan	1284
13	32	Bir işte çalışan	1094
14	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	901
15	3	Tek çocuk olan	813
16	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	797
17	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	736
18	8	Yalnızca babasıyla yaşayan	440
19	34	Riskli akran grubuna dahil olan	414
20	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	392
21	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	363
22	9	Annesi hayatta olmayan	358
23	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	277
24	24	Özel Yetenekli tanısı olan	211
25	23	Aile içi şiddete maruz kalan	209
26	35	Diğer	209
27	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	180
28	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan	173
29	27	Ruhsal hastalığı olan	152
30	11	Anne ve babası hayatta olmayan	143
31	12	Şehit Çocuğu	139
32	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	114
33	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	89
34	16	Sevgi Evlerinde kalan	82
35	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	72

Tablo 2: Kilis İli Risk haritası maddeleri frekans grafiği

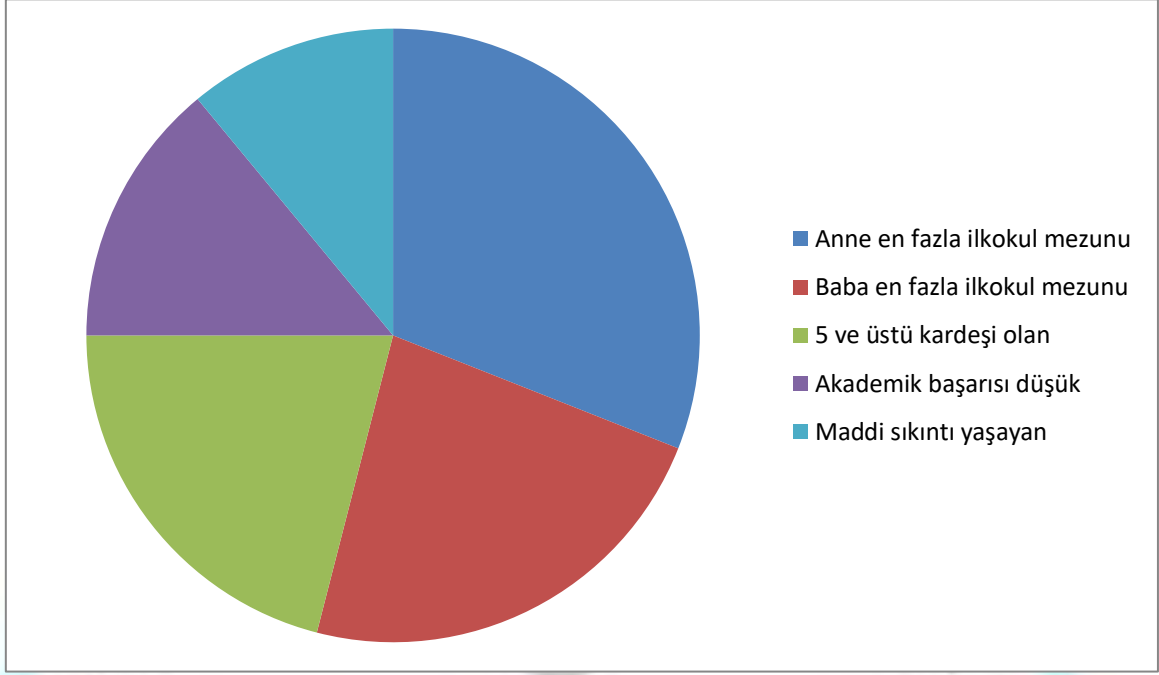

Tablodan ve grafikten anlaşıldığı üzere ilimizdeki okullarda doldurulan risk haritaları sonuçlarında en yüksek frekans değerine sahip ilk beş madde sırasıyla; **anne en fazla ilkokul mezunu, baba en fazla ilkokul mezunu, 5 ve üstü kardeşi olan, akademik başarısı düşük, maddi sıkıntı yaşayan** maddeleridir.

Bununla birlikte 1. Maddenin frekans değerinin diğer maddelerin frekans değerlerinden yadsınamayacak derecede fazla olduğu görülmektedir.

Sonrasında ise ilimizdeki okullarda uygulanan risk haritaları sonuçlarına göre en fazla frekans değerine sahip 5 maddenin kendi aralarında oranlaması yapılmış ve bununla ilgili bir grafik oluşturulmuştur.

Grafik 3: Kilis ilinde en yüksek frekansa ait 5 madde

Tabloda ve grafikte en yüksek frekansa ait ilk 5 madde belirtilmektedir. Anne en fazla ilkokul mezunu maddesi ilk 5 madde içerisinde %31, baba en fazla ilkokul mezunu maddesi %23, 5 ve üstü kardeşi olan maddesi %21 akademik başarısı düşük maddesi %14, maddi sıkıntı yaşayan maddesi %11 orana sahiptir.

Bu maddelerin çocuklar için oluşturduğu riskler incelenecek olursa;

Anne ve babaların öğrenim düzeyi arttıkça çocuklarına karşı tutumlarının, aralarındaki iletişiminin birlikte kaliteli zaman geçirme düzeylerinin olumlu yönde arttığını söylemek mümkündür. Anne ve baba öğrenim düzeyi arttıkça çocukta akademik başarının arttığı; aşırı koruyuculuk, karı-koca geçimsizliği, baskı disipline dayalı anne-baba tutumlarının azaldığı gözlenmiştir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı üzere anne babanın öğrenim düzeylerinin düşük olması çocuğu akademik, kişisel ve daha birçok yönden olumsuz etkilemektedir.

Yine yapılan araştırmalar incelendiğinde kardeş sayısının fazla olmasının ana baba

tutumlarını, çocuğa ayrılan zamanı, çocuk üzerindeki ilgiyi etkilediği görülmektedir. Bu durum da çocuk açısından risk faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğrencilerin maddi yönden sıkıntı yaşamaları ise onları yaşamları boyunca yararlanmaları gereken çeşitli olanaklardan mahrum bırakabilmektedir.

İlimiz risk haritasında ön plana çıkan bu 4 maddenin yanında öne çıkan diğer madde ise *akademik başarısı düşük* maddesidir. Genel olarak bakıldığında öncelikle risk haritasında ön plana çıkan diğer dört maddenin sonrasında ise haritadaki diğer maddelerin doğrudan ya da dolaylı olarak öğrencilerin akademik başarısını olumsuz yönde etkilediğini söylemek mümkündür.

ÖNERİLER

Bireylerin eğitim yaşantılarının her aşamasında, çocuk ve aile ile ilgili eğitim müfredatının yer alması, onları gelecekteki ebeveynlik rollerine hazırlamada etkili olacaktır. Yaygın eğitim çerçevesinde de sistemli olarak anne babaların eğitim gereksinimleri belirlendikten sonra, başta televizyon olmak üzere görsel ya da işitsel, evde veya işyerinde ulaşılarak desteklenmesi ve eğitimin sürekliliğinin sağlanması önerilebilir. Okullarda ailelerin çocuklarının gelişimine nasıl destek olabilecekleriyle ilgili eğitimler düzenlenebilir. Hiç okuma yazma bilmeyen anne babalar, bu konuda destek verebilecek yaygın eğitim kurumlarına yönlendirilebilir. Okul rehberlik servisleri seminer ve toplantılar yoluyla velilerle çalışmalar yapabilir ve böylece oluşacak risk faktörlerinin önüne geçilebilir.

Kardeş sayısının fazla olmasından ötürü oluşabilecek riskli durumları önlemek veya baş etmek için ebeveynlere çocuklarının ilgi ve sevgi ihtiyaçlarının tatminin önemi ile ilgili ikamet adreslerine en yakın okullarda ya da Halk Eğitim Merkezlerinde bilgilendirici seminerler düzenlenebilir. Bununla beraber okullarda rehberlik servisleri aracılığıyla bu konuda önleyici ya da iyileştirici çalışmalar olarak grup rehberliği etkinlikleri, psikoeğitimler, bireysel görüşmeler gerçekleştirilebilir.

Çocukların akademik başarısızlıkların nedenleri tespit edilip öncelikle bu nedenleri ortadan kaldırmak için gerekli çalışmalar yapılabilir. Bununla birlikte okullarda öğrencilerle hedef belirleme, başarıyı arttırma, kariyer planlamalarını yapma, verimli ders çalışma tekniklerinin farkına vardırma, ders çalışmaya motive etme konularında gerekli rehberlik, danışma çalışmaları yürütülebilir.

